ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 19ης Φεβρουαρίου 1991 *

Στην υπόθεση C-374/89,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένη από τον Michel van Ackere-Pietri, νομικό σύμβουλο, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον G. Berardis, μέλος της νομικής υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

προσφεύγουσα,

κατά

Βασιλείου του Βελγίου, εκπροσωπουμένου από τον Robert Hoebaer, διευθυντή διοικητικών υπηρεσιών στο Υπουργείο Εξωτερικών, Εξωτερικού Εμπορίου και Συνεργασίας με τις αναπτυσσόμενες χώρες, με τόπο επιδόσεως στο Λουξεμβούργο την πρεσβεία του Βελγίου, 4, rue des Girondins,

καθού,

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωριστεί ότι το Βασίλειο του Βελγίου παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 76/491/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 4ης Μαΐου 1976, περί της κοινοτικής διαδικασίας ενημερώσεως και διαβουλεύσεως επί των τιμών του αργού πετρελαίου και των προϊόντων πετρελαίου εντός της Κοινότητος (ΕΕ ειδ. έκδ. 12/001, σ. 121) καθώς και από το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους O. Due, Πρόεδρο, T. F. O'Higgins, G. C. Rodríguez Iglesias και M. Díez de Velasco, προέδρους τμήματος, Sir Gordon Slynn, K. N. Κακούρη, R. Joliet, F. A. Schockweiler και P. J. G. Kapteyn, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mischo
γραμματέας: J. A. Pompe, βοηθός γραμματέας,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση,

αφού άκουσε τους διαδίκους που αγόρευσαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 28ης Νοεμβρίου 1990, στην οποία το Βασίλειο του Βελγίου εκπροσωπήθηκε από τον Jan Devadder, σύμβουλο στο Υπουργείο Εξωτερικών, Εμπορίου και Συνεργασίας με τις αναπτυσσόμενες χώρες,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 6ης Δεκεμβρίου 1990,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου, στις 15 Δεκεμβρίου 1989, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή με την οποία ζητεί να αναγνωριστεί ότι το Βασίλειο του Βελγίου, παραλείποντας κατ' επανάληψη να της ανακοινώνει εντός των προβλεπομένων προθεσμιών όλες τις πληροφορίες σχετικά με τις τιμές του αργού πετρελαίου και των προϊόντων πετρελαίου, παρά την κίνηση διαφόρων τόσο πριν όσο και μετά την άσκηση προσφυγής διαδικασιών, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει, αφενός μεν, από την οδηγία 76/491/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 4ης Μαΐου 1976, περί της κοινοτικής διαδικασίας ενημερώσεως και διαβουλεύσεως επί των τιμών του αργού πετρελαίου και των προϊόντων πετρελαίου εντός της Κοινότητος (ΕΕ ειδ. έκδ. 12/001, σ. 121), αφετέρου δε, από το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΟΚ.

2 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της προαναφερθείσας οδηγίας επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να ανακοινώνουν στην Επιτροπή ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τις τιμές του αργού πετρελαίου και των προϊόντων πετρελαίου κάθε τριμήνου εντός των 45 πρώτων ημερών του επομένου τριμήνου. Κατά το άρθρο 10, η οδηγία έπρεπε να τεθεί σε εφαρμογή το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 1977. Δυνάμει της αποφάσεως 77/190/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 26ης Ιανουαρίου 1977, περί εφαρμογής της οδηγίας 76/491 (ΕΕ ειδ. έκδ. 12/001, σ. 206) η οποία εκδόθηκε βάσει του άρθρου 7 της προαναφερθείσας οδηγίας, οι εν λόγω πληροφορίες πρέπει να παρέχονται υπό τη μορφή πέντε πινάκων.

3 Στις 25 Απριλίου 1983, η Επιτροπή απηύθυνε στη Βελγική Κυβέρνηση έγγραφο οχλήσεως βάσει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ λόγω μη διαβιβάσεως των πληροφοριών από του τετάρτου τριμήνου του 1980. Με έγγραφο της 9ης Σεπτεμβρίου 1983, η Βελγική Κυβέρνηση γνωστοποίησε στην Επιτροπή ότι οι πληροφορίες που ζητήθηκαν θα της ανακοινώνονταν το ταχύτερο δυνατό και ότι η οικεία διοίκηση θα έκανε το παν για να παρέχει εφεξής τις ζητούμενες πληροφορίες εντός των τασσομένων προθεσμιών. Δεδομένου ότι η δέσμευση αυτή δεν τηρήθηκε, η Επιτροπή απηύθυνε στη Βελγική Κυβέρνηση την αιτιολογημένη γνώμη που προβλέπεται στο άρθρο 169 της Συνθήκης. Ενόψει της απαντήσεως της Βελγικής Κυβερνήσεως, της 26ης Οκτωβρίου 1984, καθώς και των πληροφοριών που παρασχέθηκαν σε μία συνεδρίαση στις 26 Νοεμβρίου 1984, η Επιτροπή αποφάσισε να αναβάλει την άσκηση προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου.

4 Με έγγραφο της 5ης Αυγούστου 1985, η Επιτροπή κίνησε νέα διαδικασία βάσει του άρθρου 169 της Συνθήκης για τον λόγον ότι το Βασίλειο του Βελγίου εξακολουθούσε να μην έχει θεσπίσει όλες τις αναγκαίες διατάξεις ώστε οι επιχειρήσεις, η δραστηριότητα των οποίων εμπίπτει στη δικαιοδοσία του, να του διαβιβάζουν τα απαιτούμενα στοιχεία, όπως απαιτείται από το άρθρο 2 της προαναφερθείσας οδηγίας. Δεδομένου ότι οι απαραίτητες υπουργικές αποφάσεις δημοσιεύθηκαν στις 17 Δεκεμβρίου 1985, η δεύτερη αυτή διαδικασία καταργήθηκε στα τέλη Ιανουαρίου του 1986.

5 Διαπιστώνοντας πάντως ότι η Βελγική Κυβέρνηση εξακολουθούσε να ανακοινώνει κατά πολύ άτακτο και ελλιπή τρόπο τις απαιτούμενες πληροφορίες, παρ' όλες τις σχετικές υποσχέσεις βελτιώσεως, η Επιτροπή αποφάσισε να συνεχίσει την πρώτη διαδικασία και άσκησε προσφυγή αναγνωρίσεως παραβάσεως με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 13 Νοεμβρίου 1986 (υπόθεση 277/86). Δεδομένου πάντως ότι η Βελγική Κυβέρνηση μετέβαλε την πρακτική της και διαβίβασε στη συνέχεια κανονικώς τις κατά την οδηγία απαιτούμενες πληροφορίες, η Επιτροπή γνωστοποίησε, με έγγραφο της 8ης Ιουλίου 1988, στο Δικαστήριο ότι παραιτείται από την προσφυγή της. Με Διάταξη της 27ης Οκτωβρίου 1988, το Δικαστήριο διέγραψε την υπόθεση 277/86 από το Πρωτόκολλό του και καταδίκασε το Βασίλειο του Βελγίου στα δικαστικά έξοδα.

6 Δεδομένου ότι η Βελγική Κυβέρνηση επανέλαβε έκτοτε την προηγούμενη πρακτική της που συνίστατο στην παράλειψη ανακοινώσεως ορισμένων πληροφοριών και στη διαβίβαση άλλων με καθυστέρηση δύο έως τριών μηνών, η Επιτροπή όχλησε, με έγγραφο της 31ης Μαρτίου 1989, την κυβέρνηση αυτή να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις της εντός προθεσμίας τριών εβδομάδων. Δεδομένου ότι δεν έλαβε καμία απάντηση στο έγγραφο αυτό εντός της ταχθείσας προθεσμίας, η Επιτροπή απηύθυνε στις 24 Μαΐου 1989 αιτιολογημένη γνώμη στη Βελγική Κυβέρνηση, ζητώντας της να επαγρυπνεί ώστε οι διαπιστωθείσες παραβάσεις να μην επαναληφθούν πλέον και να

λάβει σχετικά μέτρα εντός προθεσμίας ενός μηνός. Επειδή αυτά τα μέτρα δεν ελήφθησαν, η Επιτροπή άσκησε την παρούσα προσφυγή.

7 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση εκτίθενται διεξοδικώς τα περιστατικά της υποθέσεως, η εξέλιξη της διαδικασίας, καθώς και οι ισχυρισμοί και τα επιχειρήματα των διαδίκων. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται πιο κάτω παρά μόνον καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

8 Η Επιτροπή ζήτησε από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι το Βασίλειο του Βελγίου παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει, αφενός μεν, από την οδηγία 76/491, ειδικότερα δε από το άρθρο 1, αφετέρου δε, από το άρθρο 5 της Συνθήκης.

Επί της παραβάσεως της οδηγίας 76/491

9 Η Βελγική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί την παράβαση της οδηγίας. Εκθέτει ότι, αφού εξέδωσε δύο υπουργικές αποφάσεις για να διασφαλιστεί η συλλογή των απαιτουμένων πληροφοριών, ολόκληρος ο πετρελαϊκός τομέας, μέσω της Βελγικής Πετρελαϊκής Ομοσπονδίας, διατύπωσε σοβαρότατες επιφυλάξεις ως προς τις στατιστικές που συλλέγει κατ' αυτόν τον τρόπο η Επιτροπή. Προσθέτει ότι, προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της οδηγίας, θέσπισε μία διαδικασία αμέσων επαφών με κάθε εταιρία εισαγωγών πετρελαίων προκειμένου να επιτευχθεί η διαβίβαση των στοιχείων εντός των τασσομένων προθεσμιών.

10 Το γεγονός αυτό δεν αρκεί για να εξαλειφθεί η προσαπτόμενη παράβαση. Πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να επικαλείται εσωτερικές περιστάσεις για να δικαιολογεί την μη τήρηση των υποχρεώσεων και των προθεσμιών που απορρέουν από τους κανόνες του κοινοτικού δικαίου. Επιπλέον, έχει κριθεί ότι οι δυσκολίες εφαρμογής που ανακύπτουν κατά τη φάση της εκτελέσεως μιας κοινοτικής πράξεως δεν είναι δυνατό να απαλλάσσουν μονομερώς ένα κράτος μέλος από την τήρηση των υποχρεώσεών του (βλ., τελευταία, απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 1990, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, C-39/88, Συλλογή 1990, σ. I-4271, σκέψη 11).

11 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το Βασίλειο του Βελγίου, παραλείποντας κατ' επανάληψη να ανακοινώνει στην Επιτροπή εντός των τασσομένων προθεσμιών όλες τις πληροφορίες σχετικά με τις τιμές του αργού πετρελαίου και των προϊόντων πετρελαίου, παρά την κίνηση διαφόρων τόσο πριν όσο και μετά την άσκηση προσφυγής διαδικασιών, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία.

Επί της παραβάσεως του άρθρου 5 της Συνθήκης

12 Η Επιτροπή θεωρεί ότι με τη συμπεριφορά του το Βασίλειο του Βελγίου, το οποίο δεσμεύθηκε κατ' επανάληψη να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, πλην όμως, δεν τήρησε τις δεσμεύσεις του παρά μόνον κατά τη διάρκεια των διαφόρων τόσο πριν όσο και μετά την άσκηση προσφυγής διαδικασιών που κίνησε η Επιτροπή, δεν διευκόλυνε την Κοινότητα στην εκπλήρωση της αποστολής της και, ως εκ τούτου, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 5, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης.

13 Με την απόφαση της 14ης Ιουνίου 1990, Επιτροπή κατά Ιταλίας (C-48/89, Συλλογή 1990, σ. I-2425), το Δικαστήριο έκρινε ότι, δεδομένου ότι η καθής παρέβη τις ειδικές υποχρεώσεις της που απορρέουν από οδηγία, δεν είχε σημασία να εξεταστεί το ζήτημα αν, συνεπεία του γεγονότος αυτού, είχε επίσης παραβεί και τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από το άρθρο 5 της Συνθήκης. Πάντως, στην παρούσα υπόθεση η Επιτροπή προβάλλει διακεκριμένη παράβαση, δηλαδή την άρνηση αρωγής στην Επιτροπή κατά την εκτέλεση της αποστολής της. Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν η αιτίαση αυτή είναι βάσιμη.

14 Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το Βασίλειο του Βελγίου δεν εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις του σε σχέση με την οδηγία παρά μόνον υπό την άμεση απειλή ασκήσεως προσφυγής αναγνωρίσεως παραβάσεως και ότι τις παρέβαινε όταν η απειλή αυτή φαινόταν να απομακρύνεται. Ειδικότερα, σταμάτησε να διαβιβάζει προσηκόντως τις πληροφορίες λίγο μετά την έκδοση της αποφάσεως περί διαγραφής της υποθέσεως 277/86, στην οποία η Επιτροπή είχε ασκήσει προσφυγή για τους ίδιους λόγους με αυτούς που υπαγόρευσαν την άσκηση της παρούσας προσφυγής και από την οποία παραιτήθηκε ακριβώς λόγω του ότι, ενόψει της πρακτικής που ακολουθήθηκε επί ορισμένα έτη, η Βελγική Κυβέρνηση φάνηκε να έχει θέσει οριστικό τέλος στην προσαπτόμενη παράβαση.

15 Με τις πράξεις της και τις παραλείψεις της που παρακώλυσαν την εκπλήρωση της αποστολής της Επιτροπής, η Βελγική Κυβέρνηση παρέβη την υποχρέωση ειλικρινούς συνεργασίας και συνδρομής την οποία, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, επιβάλλει το άρθρο 5 σε όλα τα κράτη μέλη.

16 Επομένως, πρέπει να αναγνωριστεί ότι το Βασίλειο του Βελγίου παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 5 της Συνθήκης.

17 Από το σύνολο των προηγούμενων σκέψεων προκύπτει ότι το Βασίλειο του Βελγίου, παραλείποντας κατ' επανάληψη να ανακοινώσει στην Επιτροπή εντός των ταχθεισών προθεσμιών όλες τις πληροφορίες σχετικά με τις τιμές του αργού πετρελαίου και των προϊόντων πετρελαίου, παρά την κίνηση διαφόρων τόσο πριν όσο και μετά την άσκηση προσφυγής διαδικασιών, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει, αφενός μεν, από την οδηγία 76/491/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 4ης Μαΐου 1976, περί της κοινοτικής διαδικασίας ενημερώσεως και διαβουλεύσεως επί των τιμών του αργού πετρελαίου και των προϊόντων πετρελαίου εντός της Κοινότητος, αφετέρου δε, από το άρθρο 5 της Συνθήκης.

Επί των δικαστικών εξόδων

18 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Δεδομένου ότι το Βασίλειο του Βελγίου ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Το Βασίλειο του Βελγίου, παραλείποντας κατ' επανάληψη να ανακοινώνει στην Επιτροπή εντός των ταχθεισών προθεσμιών όλες τις πληροφορίες σχετικά με τις τιμές του αργού πετρελαίου και των προϊόντων πετρελαίου, παρά την κίνηση διαφόρων τόσο πριν όσο και μετά την άσκηση προσφυγής διαδικασιών, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει, αφενός μεν, από την οδηγία 76/491/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 4ης Μαΐου 1976, περί της κοινοτικής διαδικασίας ενημερώσεως και διαβουλεύσεως

επί των τιμών του αργού πετρελαίου και των προϊόντων πετρελαίου εντός της Κοινότητος, αφετέρου δε, από το άρθρο 5 της Συνθήκης.

2) Καταδικάζει το Βασίλειο του Βελγίου στα δικαστικά έξοδα.

Due O'Higgins Rodríguez Iglesias Díez de Velasco

Slynn Κακούρης Joliet Schockweiler Kapteyn

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 19 Φεβρουαρίου 1991.

Ο Γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο Πρόεδρος

O. Due